

Tas Latweeschu draugs.

1838. 3 Nowbr.

44ta lappā.

J a u n a s i n n a.

Is Peh terburges. Ostrogges aprinkā, Wollihnies gubbermenti Kreewu sem-
mē, tanni sahdschā, ko sauž Rornia, pehrnojā gaddā Kreewu semneeks, wahrđā. Werz-
bikli, bija aisbehdsis un winna fainneeze nomiruse. Winneem diwi behrni leelā truh-
kumā palikkuschi pakkat: dehs no 6 gaddeem un meita no pussgadda. Ne weens pats
zilweks pahr winneem gahdaja, neds pehz winneem luhkoja; tā kà puika, zittadi ne
sinnadams, kà sew un mahsi isglahbt no badda, ikdeen pats gahje nabbagōs, un mah-
sinu aisneffe pee konna, lai schi, mahtes weetā, winnu labbi filda un
sihdi lihds ar kuzzeneem. Un funs to teescham darrija. — Reisers, pahr to prahtigu
puischu dabbujis sinnah, irr pawehlejis, abbus behrnus gohdigi un kristigi audsinah.

Kristigas kalpones, wahrđā Lawise Scheppler, apfwehtihšs dšihwibas zelsch.
(Sahkama pufse.)

”1 Kor. gr. 15, 10. No Deewa schelastibas es esmu, kas es esmu, un winna
schelastiba pee mannim weltiga ne irr bijusi.“

Warr buht, ka dascham labbam lassitajam jau pasihstams tas deemabihjigs
Oberlina mahjitais, kas gan drihs 60 gaddus tai Alminu-leijā jeb Stein-
tahl-zeemā, pret paschahm Spranschu-semmes rohbeschahm, ne tahtu no Strahs-
burgas pilssehtas, Alminu leijeneekeem bija par dahrgu dwehseles-gannu un
mihku tehwu. Par winnu lassitajeem scho reis wis ne stahstisim *), bet par winna
pafemmigu un uscizzigu kalponi, ko sauze Lawisi Scheppler, bet kurras ihste-
nais wahrds buhs lassams Deewa dšihwibas-grahmarā debbestis. Winna, 1763schā
gaddā dšimmusi, jau 15tā gaddā mahjitaja muischā eenahze, un no ta laika Ober-
lina tehwan un winna behrneem 58 gaddus ar fwehtu peettizzibu irr kalpojusi,
Deewam sawam Pestitajam par gohdu un dauds zilweku=dwehselehm par labbu,
ite fewischli behrnu starpā. Jau no pirma galla tai prahtā nahze, kad wisfu
darbu kungam bij padarrijusi, par maseem zeema behrneem mihligi gahdaht, ka
tee bes meefas- un dwehseles-apkophpchanas pohstā ne eetu. Tā nu schi ne weent
sawam mihkam mahjitajam peettizzigi kalpoja, pehz winna behrneem pakkat luh-

*) Luhko tohs jaukus stahstus par winnu: Latweeschu lauschu draugā no 1832, 50tā
lappā, tad atkal tai 2trā, 6tā, 14tā, 23schā lappā no 1833schā gadda, woi wehl labbaki
tai masā grahmatinā, ko Latweeschu draugu beedriba likkusi drikkēht un kurrat wirskrakfts:
”Daschadu rakstu krahjums. Zeitortas dakas pirmais gabbals. Jelgawā 1836.“

Fodama un par wiffu mahjas-buhfchanu fonnadama un gahdadama, bet arri zil fpehdama femneeku behrnus mahzija laffihit un Deewa fwehtus wahrnus fapraft, un tohs Pefitajam peewedde. Kad tai draudfei bija kahdi feptini pagaffi, tad fchi fatram pagaffam noliffe weenu deenu, kurrâ tohs nabbagus atffahus bahru-behrnius un arri zittus behrnus ap fewi falaffija un par winnu laizigu un muhfchigu labffahfchanu darbojahs. Schis darbs winnai gan par puffi wairojahs no ta laika, kamehr Oberlina zeeniga mahfe Deewa preeffchâ aifgahje. Jo no ta laika winna weena pacti wiffai tai mahjai bija par mihtu mahfi un kohpeju, un tadeht no femneeku behrnu mahzifchanas wis ne ateahwahs. Kahds prahts fchai deewabihjigai un peetizzigai kalponei bija, to wifflabbaki no grahmatas warr redseht, fo Oberlina-mahzitaif ne ilgi preeffch fawas mirffchanas uf faweem behrneem rakffijis. Prohti winffch tur rakffa tâ:

„Manni mihtu behrni! Schkirdamees no Zums, es Zums, kâ dahrgu man-
 „tu, fawu peetizzigu kohpeju atffahju, mihtu Lawifi, kas Zuhf audffinajuffi. Ko
 „fchi mannim un mums wiffaem labba darrijuffi, to mehfs winnai ne warram at-
 „makfahf. Zuhliht no pirma galla, kad juhfu mihtu mamma winnu, 15 gad-
 „dus wezzu buhdamu, muiffchâ eenehme, mehfs redsejam, kahda zihfiga un derri-
 „ga winna pee wiffa darba bija. No ta laika, kamehr Zuhfu mihtu mahfe fa-
 „wa Kunga preeffchâ bij eegahjuffi, winna Zuhf bef apnikffchanas kohpuffi un mah-
 „zizjuffi, un par wiffu mannu mahjas-buhfchanu itt labbi gahdajuffi. Bet ar to
 „ne bija wis meerâ. Râ ihffens apufftulis muhfku Kunga winna eegahje fatrâ
 „zeemâ, kurrâ es winnu fuhffiju, faaizinjaja tad tohs behrnius, mahzija tohs
 „Deewa prahtu eeffch Kufftus atffihit un garrigas dseefmas dseedahf, peeluhdfe ar
 „teem to Kungu, un farunnajahs ar teem par winnu dwehffeku muhfchigu lab-
 „ffahfchanu. Bet fchis darbs ne bija wis weegfs. Zitti behrni bija gauschi pa-
 „laiffi un rupji, un ne gribbeja wis winnas labbu mahzibu peenemr, zitti tif
 „ehrmoti runnaja, ka papreeffchju wiffu mahzibu waijadseja winnu tumffchâ wal-
 „lodâ pahrtulkohf, kamehr to fapratte. Zurffahf zeffi uf femneeku mahjahm bija
 „wiffai fiffi, un laifs daschfahf nifns. Winnai par augffteem kalneem bij ja-
 „kahffj, zaur uhdeni un leetus-ftraumehm bij jabreen zauri. Daschfahf fawu
 „zeffu ffaijaja eeffch affa seemas-wehja zaur fneega-kuppeneem, un kad tad mah-
 „jâs pahrnahje, gluffchi ffapja no leetus woi no kruffas un no aukffuma trihje-
 „dama, tad, mihtu behrni, tuhliht fahfe atfal ar Zums ffrahdahf, un Zuhf ap-
 „kohpfe pee meefas un pee dwehffeles. Tâ winna ne mannâ bet muhfku Deewa
 „deenefâ fawu laifu un wiffus fawus meefas-un dwehffeles-fpehffus winnam
 „par uppurî irr nodewuffi. Faggad, kad es fchohs wahrnus rakffu, winna glu-
 „ffchi neweffela un peekuffuffi paliffkuffi. Zaur to, ka daschfahf no ffittahm ifta-
 „bahm tuhliht aukffumâ eenahje, ka daschfahf lihds kreklam paliffe ffapja, ka
 „tad atfal winnas drehbes no aukffuma ffihwas bij falluffchas un zeffa-galli tai
 „no grufftas ffaijafchanas bij nobehrfeti, — zaur wiffahm ffahm mohffahm win-
 „na nu ar kuffim tahda wahja, un winnai arri tahda firds-waina peemeffu-
 „ffees, ka no ehdeena gan drihff ne fo wairs ne warr paneffi. Nu Zuhf, mihtu
 „behrni, fawâ prahtâ gan dohmaffeet, ka es laifam winnai labbi leelu lohni buh-

„schu dewis. Bet kas to dohs, behrnini? Redseet! kamehr Zuhfu mahte mir:
 „rusti, es winnu wis ne warreju peespeest, tik graffiti ween no mannis fanemt.
 „Kas winnai paschai no sawas mantas bija, ar to sewim sagahdaja drehbes, un
 „kas wehl atlikke, to isdallija nabbageem. Tik kà kahdu schehlastibas-dahwanu
 „winna brihscham no mannis fanehme kahdu wezzu drehbju-gabbalu un to eh-
 „deenu, fo taf patti taupigi un darbigi mannim bij sagahdajusi. Un nu! par
 „zil naktim wiinna manni, wiinna Zuh's eeksch wahjibahm kohpufi! Zik nemeera,
 „zil ruhpes wiinnas mihsodamai sirdi par mums bija! Wehl reisi, behrnini!, es
 „Zums winnu atstahju kà kahdu mantu. Manna pehdiga gribbeschana irr, ka
 „Zuh's winnai gohdu, mihelestibu un pateifschanu rahdait. Deews lai irr ar Zums!
 „Zuhfu pappinsch Wridrikis Oberlins.“

Pehz mihta Oberlina mahzitaja mirschanas Lawise pee wiinna behrneem un tai
 paschà draudse palikke. Bet lai gan wahja un wezza palikkusi, schi sawu Pestitaju
 pagohdinaja jo gaddus ar jo leetaku peertizzibu un brahtu-mihlestibu. Wiinna nabba-
 geem par labbu addija, schüe un winnu wezzas drehbes islahpija. Zitteem dewe labbu
 padohmu, zittus apmekleja un eepreezinaja, un diwi reises par neddelu masus meitee-
 nus mahzija addiht un turklaht firnuinas Jesum doht. Garràs nakts, kad tai meegs
 wis ne nahze azzis, tad tas winnai bija par arspirdsinaschanu, Deewu par brahtleem
 aiflucht un wiinna schehlastibu peesaukt par behrnneem un winnu wezzakeem, par
 draudsi un wisseem zilwekem. Wehl sas deenas preeksch sawas aiseeschanas behrni-
 nus ap sewi bij kalassijusees.

Rahdas deenas preeksch sawas mirschanas wiinna masus rakstus bij usrakstijusi,
 fo winnas paglabbaschanas-deenà, tà kà tai widdu tas eeraddums, draudsei no kan-
 zeles lassija preekschà. Lassitajam, warr buht, patifsees, winnu paschu dsirdeht run-
 najoht, tapehz no wiinnas pehdigeem raksteem gribbam isnemt kahdus wahrdu:

„Tai 14tâ Mai-d. 1837.“

„Jau irr kahds brihdis, ka pee sewis juhtu, ka mans Kungs manni nu drihs
 aijnahs no schahs pafaules. Ko es wehl pehdigi wehlejohs, to scheitan usraksti-
 schu. Jau fenn sewim esnu ifraudsijusi tohs bihbeles-wahrdu, par furreem wehle-
 johs, ka lai mahzitaish runna, kad manni paglabbahs. Wiinni stahw Luth. ew. 17, 10.
 un irr schee: „Kad juh's wiffu essat darrijusch, kas jums irr paweh-
 „leh's, tad sakkait: meh's essam neleeschi kalpi, jo kas mums pee-
 „nahzeh's darriht, to meh's essam darrijusch.“ Tapehz es sawu mihtu
 mahzitaju luhdsu, lai no Deewa puffes pee manna kappà ne kahdu teifschanas-
 wahedu par mannu dsihwibas-zelku wis ne runna. Pahwils salka: „Kas tewim
 „irr, al zilweks, fo tu ne effi dabbujis? Un ja tu to effi dabbu-
 „jis, fo tu leeles, itt kà tu to ne buhtu dabbujis?“*) Tapehz
 tam Kungam ween, tam Kungam ween peeder teifschana un gohds par to, fo meh's
 no wiinna schehlastibas fanemmam. Zeescham no schehlastibas! Jo kas meh's essam,
 fo meh's paspehjam bes wiinna Garra palihdsibas? Kà meh's gan paschi drihskteru
 teiktees, kà par jeb kahdu leetu leelitees, kad wifs, fo darram, wiffa muhsu buhscha-

*) 1 Kor. gr. 4, 7.

na un dschwofchana irr Deewa schelastibas-dahwana? Lai zitti leelahs, manna firdi zitti wahrdi nau, kà ta muitineeka luhgschana ween: Deews! effi mannim schehligs pehz sawas apschelofchanas!“

„Wisseem teem, kas man labbu darrijufchi, es scheitan falku ar Deewu! Lai tas Rungs winnus swehti un winneem atmakfa muhschibâ wissu mihlestibu, ko tee mannim rahdijufchi! Wisseem saweem draugeem, nahburgeem un raddeem es scheitan falku ar Deewu; es no winneem schkirrohs lihds tam laikam, kurrâ zerreju ar winneem fatiktees debbefis, un tapehz winnus luhdsu, lai mekle schinni muhschâ to Kungu Jesu! Arridsan Zuh, mihli behrnini no addischanas-skohlas, pehdigu reisi sweizinaju. Gan schkirrohs no Zums, behrnini, bet tiklai pehz mirstamas meefas ween; garrâ palikschu pee Zums, un ne mitteschohs par Zums to Kungu peeluhgt, lai tas Zuh swehti un pee sewim welk.“

„Wissai draudsei manna meera-sweizinaschana! Al kà man gribbetohs, mihltam mahzitajam, muhsu aigahjuscham tehwan, kad winnu pee ta Kunga redseschu, labbu sinu atnest no winna mihlas draudses! Bet tu, ak Rungs Jesus, kas tu effi nahzis, mekleht un swehtu darriht to, kas pasuddis, atweddi jel atpakkat zaur sawu schelastibu un besgalligu mihlestibu wissas maldidamas awis muhsu draudses, mihlstina tahs zeetas firdis, istruhzina tahs pasauligas un drohshas, kas par ta weem wahrdeem mas ko behda, un darri dschwus, ak darri dschwus, ak Rungs, wissus, kas pee dwehfeles wehl mirruschi, un dohdi teem mirruscheem un dschwween muhsu draudse to muhschigu dschwibu eeksch tewis! Amen! Amen!“

Zettortdeenâ, 20tâ Zuhli-deenâ 1837, winna wehl skohlu bij turrejusi, no pulstena weena lihds feschweem, un behrniaus pamahzijusi, lai padohdahs tam Kungam. No skohlas itt preezigi atnahze mahjâ, parunnajahs wehl ar nahburgeem, apsehдахs pee behrneem un pee mahjas-laudim, un aigahje tad sawâ gultama-kambari. Nakti us reis palikke gauschi Nimma, bet ne gribbeja neweenam nemeeru darriht. Durschanas-waina tai peemettusees; nahkoschâ zettortdeenâ wairs ne bija dsihwa. Winnas darbs bija pabeigts, winnas masas leetas apkohptas, tà aismigge meerâ. Lai gan draugeem firds bij puscham plehsta, ka no winnas nu jafschkirrohs, schi sawâ mirschanas-gultâ ar sawu meeru un lihgsinibu tohs eepreezinaja. Weens no winnas wisslabakeem draugeem par winnas gallu raksta tà: Winna, kà pasemniga un peetiziga kalpone ta Kunga, sawu dwehfeles-iglahbschenu par wolti wis ne bij meklejusi, bet meklejusi un atraddusi eeksch sawa Widdutaja un Pestitaja nahwes-nopelnijuma. Kad es winnai us mirschanu tahdu tizzibu wehleju, kas preeku dohd un nahwi uswarr, tad schi atbildeja: „Gan, tà irr labbi,“ ar tahdu balsi, ka warreja dsirdeht, ka manna wehlefschana winnas firdi bij peepildita. No tahs runnaschangs tahda peekussusi bij palikkusi, ka Râ uscher-mahzitajam, kad tas ar leelu steigfchanu pee winnas gultu bij atnahzis, wairs ne warreja atbildeht. Winna faldâ meegâ aigahje muhschiba. — y —

(Us preekschu beidsama pufse.)

Lihds 1. Nowember pee Nihges irr atnahkufchi 1449 fuggi un atsbraukufchi 1547.

Brihw drikkcht. No juhrmallas-gubbernementu augstas waldischanas pufses:

Dr. C. E. Napier sky.